

Kırsal Turizm Potansiyeli Yüksek Bir Bölge: Çanakkale-Dardanos

Füsun ERDURAN NEMUTLU

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Çanakkale

*Sorumlu Yazar
E-posta: fusunerduran@gmail.com

Geliş Tarihi: 03 Temmuz 2019
Kabul Tarihi: 06 Ekim 2019

Özet

Dardanos bölgesi Çanakkale İzmir yolu üzerinde Çınarlı Köyü bölgesindedir. Çalışmanın amacı, kırsal turizm açısından alanın kullanım olanaklarını değerlendirmektir. Çalışmanın yönteminde literatür bilgileri elde edilmiş, alan yerinde irdelenerek, kullanımı ve potansiyeli belirlenmiş ve öneriler geliştirilmiştir. Çalışma sonucunda alanın doğal ve kültürel açıdan zengin kırsal turizm potansiyeline sahip olduğu belirlenmiştir. Alanının antik dönemde kurulan bir kent olması, tarihi arkeolojik önemini ortaya koymaktadır. Günümüzde antik kent kalıntıları Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yerleşkesi içinde yer almaktadır. Yerleşke günümüzde turizm ve rekreasyon açısından yüksek kapasiteye sahiptir. Aynı zamanda Çanakkale boğazına hakim konumda olan alanda, Çanakkale savaşlarında önemli bir savunma noktası olan Hasan Mevsuf Şehitliği yer almaktadır. Çınarlı Köyü ise zengin kültürel kaynaklara sahiptir. Bölgenin Çanakkale boğazı kıyısında olması kıyısız alanlar sunmakta ve jeomorfolojik yapısı peyzaja estetik görsel değer katmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kırsal peyzaj, Dardanos antik kenti, Çınarlı Köyü, Hasan Mevsuf

A Region with High Potential for Rural Tourism: Çanakkale-Dardanos

Abstract

The Dardanos region is in the Çınarlı Village region on the Çanakkale İzmir road. The aim of the study is to evaluate the usage possibilities of the area in terms of rural tourism. In the method of the study, literature information was obtained, the use and potential of the field was examined, recommendations were developed. As a result of the study, it was determined that the area has the potential of natural and culturally rich rural tourism. The fact that the area was founded in ancient times reveals its historical archaeological importance. Today, the ruins of the ancient city are located in the campus of Çanakkale Onsekiz Mart University. The campus has a high capacity in terms of tourism and recreation. At the same time, in the area dominating the Dardanelles Strait, there is the Hasan Mevsuf Martyrdom, an important defensive point in the Dardanelles wars. Çınarlı Village also has rich cultural resources. The fact that the region is on the coast of the Dardanelles offers coastal possibilities and its geomorphological structure adds aesthetic visual value to the landscape.

Keywords: Rural landscape, Dardanos antic city, Çınarlı village, Hasan Mevsuf

GİRİŞ

Zengin doğal ve kültürel kaynaklara sahip olan kırsal alanlar, köy ve mahalleler peyzaj mimarlığı açısından çeşitli kullanımlara olanak sağlamaktadırlar. Kırsal turizm ve rekreasyon bunlardan biridir. Özellikle kentsel yaşamın sorunlarından uzaklaşmak isteyenlerin ilk tercihleri kırsal alanlar olmaktadır. Bu alanlar görsel açıdan ve sahip oldukları zengin ekosistemler ile de ön plandadır ve kırsal turizm kaynağıdır.

Kırsal turizm, kullanıcılara farklı sosyo-kültürel paylaşımlar sunarken bölgenin kalkınmasında da etkili olur. Ayrıca bölge tarihi dönemlerde önemli olaylara sahne olmuş ve tarihi yerleşimlerin izlerini taşıyorsa önemli cazibe merkezi haline gelir.

Günümüzde nüfus artışı ile birlikte kentler kırsal alanlara doğru hızla yaklaşmakta, kırsal bölgeler ise çok katlı yapılarla teslim olmaktadır. Bu durum kırsal bölgelerde hızlı bir kültür değişimine ve kaynaklarının tahrip olmasına neden olmaktadır. Çalışma alanı da, konumu nedeni ile kent ile etkileşimindedir.

Çavuş ve Uysal (2018), Çanakkale kentsel gelişiminin

kırsal alanlara doğru yayılımını yönlendiren etkileri, ikinci konut talepleri ve küçük ölçekli turizm yatırımları olarak belirtmektedirler. Kentsel yayılma sonucunda kırsal alanlar önce parçalı olarak yapılaşmakta, kırsal üretim azalmakta, kentsel işlevler artarak kırsal yerleşimlerin nitelikleri değişmekte, kentsel altyapısı gelişmemiş alanlar ortaya çıkmaktadır [1]. Bu durum Çınarlı köyünde de görülmektedir. Kıyısız alanda gelişen ikinci konutlar yanı sıra köyün boğaz manzarasına hakim olması, kızılçam, meşe ormanları ile çevrili doğal ortamı ve organik ürünlerin varlığı kentlileri bu bölgeye çekmekte ve çok katlı yapılaşma artarak, alanın kırsal niteliği değişime uğramaktadır (Şekil 1). Eğer bu durum devam ederse bölge toprakları hızla el değiştirerek peyzaj karakteri farklılaşacaktır. Bunun engellenmesi kırsal yaşamın cazip hale getirilmesi ile olabilir. Bölgede doğaya dayalı faaliyetlerin özendirilmesi ve kırsal turizmin desteklenmesi bu nedenle çok önemlidir.

Şekil 1. Çınarlı Köyünden Çanakkale Boğazının Görünüşü, Köy Ormanlık Alanı ve Sahili

Turizm sektörünün, mekanizasyona ve otomasyona girme imkanı oldukça sınırlı olduğundan istihdam yoğunluğu diğer sektörlerle oranla çok daha yüksektir. Turistik tüketim harcamaları, sektörde emek-yoğun üretimin hakim olması, mal ve hizmet veren yan sektörlerde yeni iş imkanları sağlayarak indirekt istihdam etkisi yaratması Çanakkale ekonomisi için önemli bir unsurdur [2]. Çalışma alanının, kent merkezine çok yakın olması istihdam açısından olanağını artıran bir faktördür.

Kıyasal bölge, deniz turizmi ve rekreasyonu açısından yoğun kullanılmaktadır. Bununla birlikte tüm bölge köye bağlı olup, yöresel yaşam devam etmektedir. Bu bağlamda bölge farklı sektörlerin bir arada olduğu, farklı peyzaj karakterlerine sahip, zengin potansiyelindedir. Çalışmada bu özellikler dikkate alınarak Dardanos bölgesinin kırsal turizm ve rekreasyon açısından kullanım olanaklarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Kırsal Yerleşim ve Kırsal Turizm

Kırsal alanlar genel olarak kentlerden uzakta, küçük yerleşimlerdir. Daha çok tarım ve hayvancılık faaliyetleri yapılan, turizm, küçük ölçekli sanayi, el sanatları gibi ekonomik etkinliklere olanak tanıyan ekolojik açıdan kıymetli ve kent ile sürekli etkileşim içinde olan alanlardır [3]. TÜİK tarafından üretilen kırsal alan istatistikleri dikkate alınır, kırsal alan tanımı yerleşim yerlerinin idari statüsüne ve nüfusa göre yapılmaktadır. İl ve ilçe merkezleri dışında kalan tüm yerleşimler ve nüfusu 20 binin altındaki yerler köy (beldeler dahil) kabul edilir [URL 1].

Kırsal turizm kavramı çok farklı yönlerden ele alınmaktadır. Bazen turistik cazibe kaynakları olan gelenekler, doğa ve tarihsel özellikleri ön plana çıkmaktadır. Dünya turizm örgütü kırsal turizmi kırsalda yapılan tüm turizm etkinlikleri olarak tanımlamaktadır. AB ise, amacı tarımsal ya da yöresel değerlerle iç içe zevkli zaman geçirmek olan, turistlere beklentilerine paralel olarak barınma, yiyecek-içecek ve diğer hizmetleri sunan küçük ölçekli işletmelerin bulunduğu alanlarda gerçekleştirilen etkinliklerin tamamıdır şeklinde tanımlamaktadır [4].

Kırsal turizm potansiyeli olan alanlar, kırsalın sahip olduğu fotoğrafik manzaralara, temiz hava ve rekreasyon alanlarına, tarihi veya kültürel zenginliklerden birine sahip olan, büyük gelişimlere açık mekanlardır [5; 4]. Kırsal halk başta olmak üzere; dağlar, ormanlar, yaylalar, ırmaklar, mağaralar, kırsal halkın misafirperverliği, el sanatları ve

yöresel yemekler, av olanağı, kuş gözlemciliği vb. rekreatif aktiviteler, tarım faaliyetleri, tarihi ve kültürel değerler kırsal turizm arzını oluşturan unsurlardır [6, 7, 8]. Bu unsurlar kentlilerin kırsal alanları boş zamanlarında, tercih etmelerini artırmaktadır [9, 8]. Bunun en önemli nedenleri: Kentel yaşamın kısıtlı ve kurallarla dolu ortamından uzaklaşma arzusu, popüler turistik destinasyonların aynışması, daha sağlıklı ortamlarda tatil yapma isteği, kırsal alanların rekreasyonel açıdan zengin potansiyel sunması, kırsal turizmin diğer turizm türlerine göre daha hesaplı olması ve çevre koruma bilincinin yaygınlaşması olarak sayılabilir [10, 8]. Doğal ortamlar bireyin sağlığı açısından önem taşımaları yanı sıra, biyolojik çeşitlikleri ile alternatiflerle dolu ilgi odakları oluşturabilmekte, bireyi psikolojik olarak rahatlatmaktadır. Ayrıca kırsal bölgelerde yer alan tarihi- arkeolojik alanlar sosyal paylaşımı ve kültürel gelişimi de artırmaktadır. Bu nedenle bu değerler korunarak gelecek nesillere aktarılabilir.

Koruma; kültürel varlıkların karşılaştıkları tehlikeyi anlamak, onların değerlerini ve önemini bugüne kadar getirmek, geçmişe ve geleneksel bilgilere sahip olarak sürekliliğini sağlamak demektir [11].

MATERYAL VE METOT

Çalışma alanı, Çanakkale, Merkez İlçe, Çınarlı Köyü'ne, bağlıdır. Köy, Çanakkale merkezine 13 km uzaklıktadır. Köyün üst ve alt tarafı dağlarla çevrilmiştir. Dardanos bölgesi köyün batısında kıyasal alanda konumlanmış antik yerleşimdir (Şekil 2). Çalışma alanında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yerleşkesi ve kıyıda yazlık evler ve oteller yer almaktadır. Yerleşkede antik kent olan Dardanos höyüğü ve tümülüsü yer almaktadır. Yerleşke aynı zamanda otel, sosyal tesisler ve farklı rekreasyonel olanaklara sahiptir.

Çalışmanın yöntemi yerinde inceleme, literatür taraması, alan araştırması ve öneriler getirilmesidir.

Şekil 2. Çınarlı Köyü, ÇOMU Dardanos Yerleşkesinin Konumu ve Sınırı [Goggle Earth 2019]'dan yararlanılarak.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Çınarlı Köyü

Köyün kuruluşu ile ilgili bir belge bulunmayıp, 600-700 yıl sene önce obalar şeklinde kurulduğu tahmin edilmektedir. Tarlalarda bulunan kalıntılardan eski yerinin şimdikinden 600-1000m. güney- doğuda olduğu bilinmektedir. Eski isimleri; Beğendik, Kuşköy, Kusköy'dür. Köy, Sarı Saltuk ve Süleyman Paşa'ya Rumeli'ye geçişleri sırasında ev sahipliği yapmıştır [12]. Köy meydanında tarihi nitelikli, tescilli bir camii vardır. Ancak sadece minaresi onarılabilmiş olup şu an diğer bölümleri yıkılma tehlikesindedir. Çeşme ise tarihi nitelikte değildir (Şekil 3).

Köy nüfusu 2018 TÜİK verilerine göre 1275 kişidir [URL 2]. Ancak bunun yaklaşık 500 kişisi köyde yaşamaktadır. Büyük bölümü sahil kesiminde villa veya site şeklinde gelişen bölge nüfusudur.

Köyün temel geçim kaynağı tarımsal ürünler, orman ürünleri ve hayvancılıktır. Köyde küçük ve büyükbaş hayvancılık yapılmaktadır ve süt birliği ile ürünler değerlendirilmektedir. Ayrıca bölge kente çok yakın olduğundan hobi bahçesi olarak kullanılan bahçeler vardır. Köy sınırında, tepelerin üstündeki rüzgar tribünleri karakteristik bir görüntü oluşturmaktadır ve elektrik üretimi yapılmaktadır (Şekil 3). Köyün içme suyu ve kanalizasyon şebekesi vardır. PTT şubesi, hizmet eden sağlık ocağı ve sağlık evi vardır. Alt yapısı genel olarak iyi olan köye ulaşım, asfalt yol ile yapılır. Elektrik, içme suyu ve sabit telefon vardır. Köye merkezden yarım saate bir kalkan dolmuşlar düzenli ulaşımı sağlar. Köy halkı turizme karşı çok açık görüşlü olup alanda kamp, konaklama olanağı ve restoran vardır. Köyde ilköğretim okulu vardır.

Şekil 3. Çınarlı Köy Meydanı ve Rüzgar Tribünleri (2019).

Köy daha çok Ege kültürü etkisinde kültür gelişimini tamamlamıştır. Coğrafi konuma bağlı olarak köyde zeytin üretimi fazladır ve zeytinyağlı türü yemekler çok gelişmiştir. Ayrıca Ege etkisi altında köyün ilk ismiyle anılan bir de zeybek oyunu vardır (Kusköy Zeybeği). Bireysel ve gurup olarak oynanan oyun, 1985 yılında Çınarlı (Kusköy) Köyü'nde, Yılmaz Çebi, Suat Ülker, Gürbüz Sağbaşı, Sabri Başaran ve Zafer Koşar tarafından yapılan alan araştırmasında, kaynak kişiler olan, Kokulu İsmail ve Kireççi Hasan'dan belirlenmiştir [12].

Köyün tarihi nitelikli yerel mimari örnekleri bulunmamaktadır. Bazı eski yöresel yapılar terk edilmiştir ve yükselen binaların arasında çok kötü bir görüntü sergilemektedirler. Son yıllarda köy, manzarası ve konumu nedeni ile farklı kişilerce talep edilmekte ve villa tipi yapılar gelişmektedir (Şekil 4).

Şekil 4. Köyde Yeni ve Eski Yapılar (2019).

Köyün üst kısmında, Horasan erenlerinden Sarı Saltuk'un mezarı vardır ve türbe görünümündedir. Esas adı Muhammet Buhari olup, 1200-1300 yıllarında yaşamış büyük alim olup, Ahmet Yesevi tarafından 700 kişi derviş gazi ile Anadolu'da Hacı bayram Veli'ye yardıma gönderilmiş evliya büyüklerinden olması ile anılmaktadır (Şekil 4).

Şekil 5. Sarı Saltuk Türbesi (2017)

Köy ortak kullanım alanları olarak, meydana yer alan oturma birimleri, kahvehaneler, amfi tiyatro ve çocuk oyun alanı vardır (Şekil 6).

Şekil 6. Oyun Alanı ve Amfi Tiyatro (2019).

Çanakale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMU) Dardanos Yerleşkesi

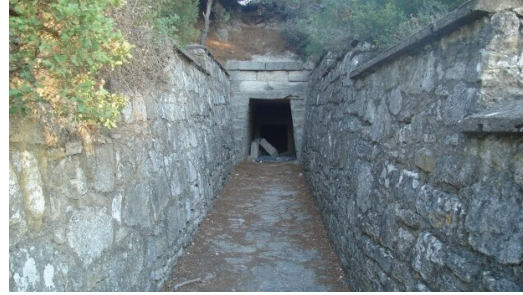
Yerleşke sportif, rekreasyonel ve eğitim amaçları ile geniş bir kitle tarafından kullanılmaktadır. Alanın giriş bölümünde yüzme havuzu, futbol sahası ile koşu parkuru ve piknik alanı mevcuttur. Sahil bölümünde turizm tesisi olup yaz döneminde çok yoğun kullanımı vardır. Aynı zamanda sporcuların kamp çalışmalarında alan yoğun olarak kullanılmaktadır. Alanda Ziraat Fakültesinin araştırma alanı geniş yer tutmaktadır. Ormanlık alanda Dardanos Tümülüsü yer aldığından bölgenin bu bölümü sit alanıdır ve yapılaşma yasaktır.

Dardanos Tümülüsü ve Höyüğü

Çanakale Merkez, Çınarlı Köyü'ne bağlı olup ÇOMU Dardanos yerleşkesi sınırları içinde yer almaktadır. Antik kent 1959 yılında belirlenmiştir. Edirne Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 14.04.1989 tarih, 294 sayılı kararı ile, alanda 1. ve 3. derece Arkeolojik sit ilan edilerek sınırları belirlenmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı Çanakale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kulununun 21.08.2017 tarih, 190 sayılı kararına göre 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanlarına sahip olan bölgede, her türlü uygulamanın Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun koruma ve kullanma koşulları uyarınca belirlenmesini ön görmüştür. Yürürlükteki ilke kararlarında belirtilen koşullar doğrultusunda, Koruma Kurulu görüşü alınarak kullanımların yapılmasına karar verilmiştir [URL 3]. Ancak Tümülüs maalesef farklı dönemlerde saldırıya uğramış ve bazı eserler çalınmıştır. Günümüzde bakımsız ve kullanılamaz, ziyaret edilemez haldedir.

Çalışma alanı ismini antik kentin kurucusu Kral Dardanos'tan alır. Kent, Dardanos Tümülüsü'nün açılması ile ortaya çıkmıştır. Kurucularının aile mezarının burada bulunması nedeni ile önemlidir. Mezar odası içinde 300'den fazla arkeolojik obje bulunmuş olup, Troya Müzesinde sergilenmektedir. Bunlar arasında altın takılar, taş ve pişmiş toprak kaplar, pişmiş toprak heykeller ve yazıtlı bronz kaplar bulunmaktadır [URL 4].

Dardanos Antik Kenti Çanakale Boğazı yöresinde kurulan en eski kenttir. Birçok efsaneye konu olmuştur. Bu hikayelerden anlaşılan kuruluşunun MÖ 1590 lara kadar dayandığıdır. Eski adı Hellespontos olan boğaza, bu kentten dolayı Dardanelles adı verilmiştir. Bir efsaneye göre Dardanos, Yunan tanrılarının Atlas'ın kızı Elektra ile tanrılar tanrısı Zeus'un oğludur. Kral Teuker in kızı ile evlenir. Bu kiral İda dağı ile en büyük akarsu olan Skamandros'un oğluymuş. Kral Teuker kısa bir süre sonra krallığını Dardanos'a devreder. Dardanos'un ölümü üzerine oğlu Arihtonyos, daha sonra da onun oğlu Tro kral olur (M.Ö. 1462). Tro kral olur olmaz krallığın merkezi Dardani olmasına rağmen o da kendine Troy kentini yaptırmıştır [URL 5] (Şekil 7).

Şekil 7. Dardanos Tümülüsü (2016)

Dardanos Bataryası ve Hasan-Mevsuf Şehitliği Anıtı

Çanakale İzmir karayolu tarafında Kepez beldesinden sonra, 12. km de yer alır. Batarya, kıyıdan 400m. içeride boğaza hakim bir tepede çok iyi konumlanmıştır (Şekil 8). Batarya Onsekiz Mart öncesinde gece ve gündüz aralıksız süren savaşlarda, etkin ateşleriyle üstün başarı göstermiş olan, Birleşik Filo'nun adeta korkulu rüyası ve bir numaralı hedefi olmuştur. Bataryanın telefon kısmına bir mermi isabet etmesi ile birlikte Üsteğmen Hasan ile Teğmen Mevsuf ve iki er, şehit olmuştur. Yeni komutan Yüzbaşı Muhittin ve askerlerinin, yeniden ateşe başlaması, Birleşik Filo'yu şaşkına çevirmiştir ve bozguna uğratmıştır. Bu kahramanlığı ile Dardanos Bataryası, harp tarihimizde ayrıcalıklı yerini almıştır. Şehitlik rütbelerine ulaşan iki subayının saygın adları anısına Dardanos Bataryası, "Hasan Mevsuf Bataryası" olarak harp tarihimizdeki onurlu yerini almıştır [13] (Şekil 9).

Şekil 8. . Hasan Mevsuf Bataryası'nın Konumu (2019)

Şekil 9. Hasan Mevsuf Şehitliği (2019).

Dardanos yazlık evleri ve siteleri bu bölgenin sahil kesiminde kurulmuştur. Bölgeye günümüzde doğal gaz getirilmiştir ve alt yapısı tamamlanmıştır. Böylece yaz-kış çok tercih edilmektedir (Şekil 10). Hasan Mevsuf Şehitliği bu bölgenin girişinde yer almaktadır. Şehitliğin olduğu bölge buraya gelen kişiler tarafından piknik amacı ile de kontrolsüz bir şekilde kullanılmaktadır ve çevre kirliliği çok fazladır.

Şekil 10. Dardanos Yazlık Siteleri Bölgesi

SONUÇ ve ÖNERİLER

Doğal, tarihi ve turistik kaynaklara sahip olan Çanakkale İli, Çınarlı Köyü'nün, potansiyelini yeterince değerlendiremediği ve turizm sektöründen yeterli payı alamadığı anlaşılmaktadır. Bu amaçla ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör ve üniversite ortaklığında çalışmalar yapması, sonuçlarının da ivedilikle kamu ile paylaşılması kaçınılmazdır.

Çalışma alanı olan, Çınarlı Köyü'ne bağlı Dardanos bölgesi, hem tarihi-arkeolojik değerleri yüksek, hem de tarımsal üretim açısından canlı olup, zengin ekosistemi ile geniş bir turizm yelpazesine sahiptir. Bu değerlerin korunarak kullanımının sağlanabilmesi geleceğe yönelik doğru planlama kararları ile olabilecektir. Bu amaçla kırsal alan kullanımı kültürel, ekolojik ve ekonomik açıdan ele alınmalı, bölgede kentsel yayılım sınırlandırılmalıdır. Kırsal turizm sektörü bu noktada önemli bir araçtır. Bölge kırsal dokusunun ve üretiminin turizme kaynak oluşturması ile yerel yaşam korunarak yeni istihdam olanakları yaratılacak ve Çınarlı Köyü de kalkınacaktır.

Bölgede yer alan ÇOMU Yerleşkesi rekreasyon yanı sıra bitri tanıma ve tarımsal faaliyetler konusunda eğitim amacı ile kullanıma çok uygundur.

Bölgenin hem köy hem de sahil olanakları olması kırsal turizm açısından tercih edilmesini sağlayacaktır. Yerleşkenin bulunduğu bölgenin antik bir liman kenti olduğu buraya gelenler tarafından anlaşılmamaktadır. Oysa kent bu bölgede sikke basılan, yani ticaretin olduğu önemli bir antik yerleşimdir. Bölgede yer alan şehitlik bölgesinin tüm çevresi ile tasarımı gereklidir. Alanın yakın çevresinde yer alan görsel kirlilik de engellenmelidir.

Bölgenin kırsal turizm açısından kullanım olanakları şu şekilde sıralanabilir:

- Orman ve dağ yürüyüşü
- Tarımsal üretim, hobi
- Geleneksel yaşam tecrübesi
- Yöresel eğlence, folklor
- Organik tarım deneyimi
- Bisiklet
- Ev pansiyonculuğu
- Tarihi arkeolojik turizm
- Yelken, sörf, kano
- Yayla turizmi
- Gastronomi
- Av turizmi
- Kuş gözlemciliği

KAYNAKLAR

[1] Çavuş, C. Z., Başaran Uysal, A. 2018. Çanakkale'de Kentsel Gelişme, Yayılma ve Kırsal Alanlarla Etkileşim. Planlama (Ek 1): 105-117| doi: 10.14744/planlama.2018.85547. TMMOB Şehir Plancıları Odası.

[2] Öztürk Sözen, M., 2006. 1982 Sonrası Dönemde Türkiye'de Uygulanan Turizm Politikaları ve Turizm Politikalarının Çanakkale Ekonomisine Etkileri. ÇOMU Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi: 190 S.

[3] Avcıkurt, C., Köroğlu, Ö., 2011. Kırsal Turizm, İçinde Turistik Ürün Çeşitlendirmesi. (ss.61-82), Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.

[4] Atasoy, F., İnceöz, S., Öztürk, İ. 2018. Kırsal Turizm Kapsamında Gerçekleştirilen Kültür Turizmi: Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası Örneği. IRTAD-, 2 (1): 06-14, E-ISSN: 2602-4462.

[5] Matei, F.D. 2015. Cultural Tourism Potential, As Part of Rural Tourism Development in The North-East of Romania. Procedia Economics and Finance, 23, 423-460, Doi: 10.1016/S2212-5671(15)00584-5.

[6] Uçar, M., Çeken, H., ve Ökten, Ş. 2010. Kırsal

Turizm ve Kırsal Kalkınma (Fethiye Örneği). Ankara: Detay Yayıncılık.

[7] Haberal, H. 2015. Turizmde Alternatif – Doğa Turizmi – Kırsal Turizm – Yayla Turizmi. Ankara: Detay Yayıncılık.

[8] Akyürek S., Özdemir Ö., Çeken H. 2018. Gümüşhane İlinin Kırsal Turizm Potansiyeli ve Yerel Halkın Kırsal Turizm Hakkındaki Görüşleri Zigana Köyü Örneği). IRTAD International Rural Tourism and Development Journal, 2 (2): 10-19. E-ISSN: 2602-4462

[9] Soykan, F. 2003. Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi, Ege Coğrafya Dergisi, 12, 1-11.

[10] Aydemir, B., Kafa, N., Uzun, D. ve Özdemir, K. 2013. Kırsal Kalkınma İçin Kırsal Turizm Girişimciliği Potansiyelinin Değerlendirilmesi: Dünya ve Türkiye Uygulamaları. 5. Uluslararası Girişimcilik Kongresi, Bıkkok, Kırgızistan.

[11] Yazgan, M. E., Erdoğan, E. 1992. Tarihi Çevrelerde Peyzaj Planlama, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Peyzaj Mimarisi Derneği Yayınları:2: 87, Ankara.

[12] Bostan, C. 2019. Zeybek Oyunları ve halk Kültürü Üzerine. Zeybekoloji.com. <http://www.zeybekoloji.com/kuskoy-zeybegi-canakkale-yoresi/>. (Erişim: 28.11.2019).

[13] Gençcan M.İ., 1993. Çanakkale Savaşlarından Altın Harfler. S: 24-25. Bayrak Yayıncılık Matbaacılık.

[URL 1].
<https://www.ensonhaber.com/kirsal-alanlar-yeniden-tanimlaniyor-2015-02-27.html>

[URL 2] Nüfus-
<http://www.nufusune.com/8008-canakkale-merkez-cinarli-koy-nufusu>

[URL 3]
<https://korumakurullari.ktb.gov.tr/Eklenti/53652,canakkale-ili-merkez-cinarli-koyu-dardanos-hoyugune-ili-.pdf?0>

[URL 4].
<https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70582/arkeoloji-muzesi-merkez.html>

[URL 5].
<http://dardanos.comu.edu.tr/yerleske/dardanos-tarihi>